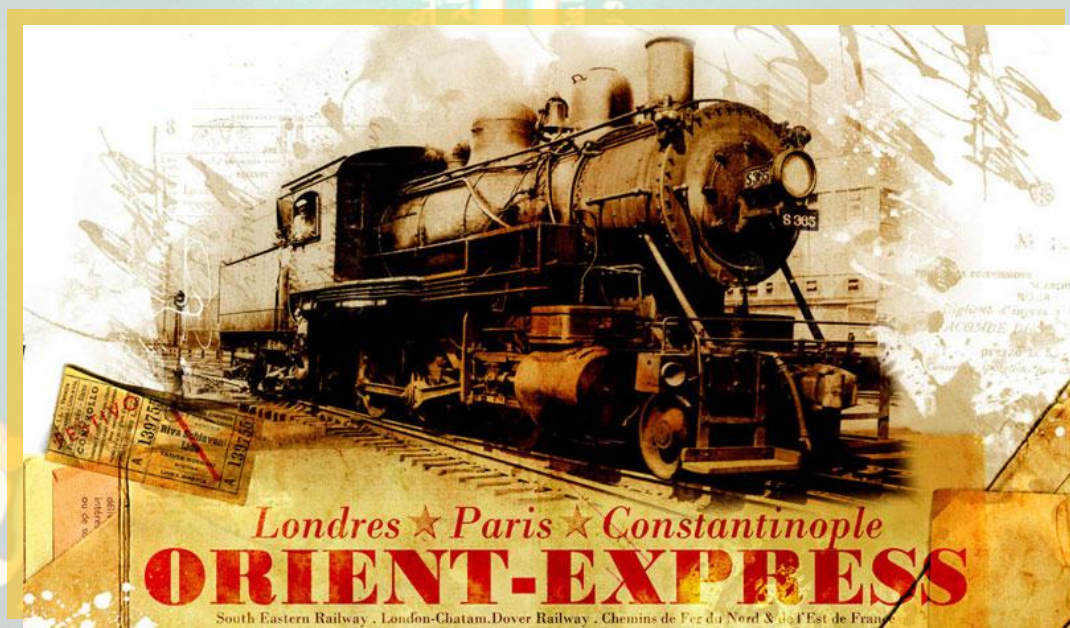

ORIENT EXPRESS

**Wszystkim tym, którzy są ciekawi świata,
zafascynowani innymi kulturami
i odległymi lądami w relacjach interesujących osób
proponujemy cykl spotkań z serii
„Orient Express”.**

**Zaproszeni przez nas goście prezentować będą
wciąż tak mało znany, a zarazem tak intrygujący świat
muzułmańskiego Orientu, jego dziejów i współczesności
oraz różnych aspektów kultury,
a wszystko to w wykładach, prelekcjach, dyskusjach
oraz ilustrowanych tysiącami bajecznie kolorowych zdjęć
opowieściach z wypraw
pełnych bliskowschodnich zapachów i smaków.**

**Zapraszamy w niezwykłą podróż Orient Expressem,
którego każdy przystanek przeniesie Was
w inny obszar arabsko-muzułmańskiej tradycji i codzienności,
poruszy Waszą wyobraźnię,
pomoże odkryć, poznać i – przede wszystkim – zrozumieć
ów, owiany mgiełką tajemniczości, a w ostatnich czasach
wzbudzający niepokój i lęk społeczności zachodnich,
świat islamu.**

ROZKŁAD JAZDY

PRZYSTANEK KONFLIKTY

piątek 20 stycznia 2017 godz. 17:00

Bassam Aouil

*Wojna w Syrii – jeden z największych konfliktów
w historii Bliskiego Wschodu*

Małgorzata Al-Shahari

*Houthi – kim są przedstawiciele jednej z głównych stron
w obecnie trwającym konflikcie w Jemenie?*

PRZYSTANEK RELIGIA

piątek 24 lutego 2017 godz. 17:00

Marta Woźniak-Bobińska

Krzyże wśród minaretów: chrześcijaństwo na Bliskim Wschodzie

Małgorzata Al-Shahari

Polka w sercu islamu. Moja pielgrzymka do Mekki

PRZYSTANEK KULTURA

wtorek 28 marca 2017 godz. 17:00

Marek M. Dziekan

Kultura tradycyjna w świecie arabskim – przesady, czary, wróżby

Michał Moch

Hip-hop arabski. Tożsamość, naród, diaspora

PRZYSTANEK KOBIETA

wtorek 25 kwietnia 2017 godz. 17:00

Blanka Rogowska

Muzułmanka – kobieta wyzwolona czy zniewolona?

Magdalena Lewicka

Wiatr przemian pod niqabem – kobieca twarz jemeńskiej rewolucji

PRZYSTANEK LITERATURA

środa 24 maja 2017 godz. 17:00

Magdalena Kubarek

Literatury znane i nieznane – współczesna proza arabska

Musa Czachorowski

Miedzy stepem a wierszem. Wieczór autorski

PRZYSTANEK PODRÓŻE

piątek 23 czerwca 2017 godz. 17:00

Małgorzata Al-Shahari

Twarze i oblicza Jemenu. W poszukiwaniu rodzinnych korzeni

Zdzisław Preisner

W Libanie, Syrii i Jordanii – trzy kraje Bliskiego Wschodu

PRZYSTANEK SZTUKA I JĘZYK

piątek 22 września 2017 godz. 17:00

Swietłana Czerwonnaja

Meczet – zwierciadło islamu

Sumaya Al-Hawary

„Sesamie, otwórz się!” – warsztaty językowe

PRZYSTANEK MUŻULMANIE W EUROPIE

piątek 27 października 2017 godz. 17:00

Agata Nalborczyk

Muzułmanie w Europie – mity i rzeczywistość

Swietłana Czerwonnaja

*Konflikty wokół budowy meczetów w Europie
na tle sytuacji społeczno-politycznej i narastającej islamofobii*

PRZYSTANEK POLSCY MUŻULMANIE – TATARZY

wtorek 21 listopada 2017 godz. 17:00

Rafał Berger

Hassan i Maciej Konopaccy – Tatarzy bydgoszczanie

Magdalena Lewicka

Kitaby, hramotki i daławary – rękopiśmienne księgi polskich Tatarów

PRZYSTANEK DIALOG

piątek 15 grudnia 2017 godz. 17:00

Magdalena Lewicka

*Dialog chrześcijańsko-muzułmański na świecie :
Papieska Rada ds. Dialogu Międzyreligijnego*

Agata Nalborczyk

Dialog chrześcijańsko-muzułmański na przykładzie Polski

PRZYSTANEK KONFLIKTY

Bassam Aouil

Wojna w Syrii – jeden z największych konfliktów w historii Bliskiego Wschodu

Spotkanie poświęcone będzie jednemu z największych konfliktów w najbardziej współczesnej historii Bliskiego Wschodu, konfliktowi, który poza doniesieniami mediów i nielicznymi artykułami nie doczekał się pełnego opracowania w języku polskim. Mimo wielu momentów przełomowych i eskalacji działań wojennych przekazy na ich temat i wydarzeń z nimi związanych obecne są w polskich mediach zadziwiająco rzadko, dodatkowo – nie budzi najmniejszych wątpliwości fakt, że środki masowego przekazu kształtują opinię publiczną, zaś dziennikarze świadomi owej siły sięgają po zabiegi, które wpływają na naszą percepcję przedstawionych wydarzeń. Bassam Aouil dokona podczas spotkania analizy przyczyn i przebiegu konfliktu w Syrii poczynając od marca 2011 roku po chwilę obecną, nie poprzestając na przedstawieniu faktów, ale – co istotne – opatrując je celnymi komentarzami i wnioskami, wskazującymi wyraźnie, iż konflikt ten zmienia nie tylko historię tego kraju i dzieje tego regionu, ale i globalną sytuację geopolityczną.

Bassam Aouil – syryjski psycholog i seksuolog, profesor nadzwyczajny w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy (1995-2001), Akademii Bydgoskiej (2002-2005) i Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (od 2005). Współpracował z Uniwersytetami w Damaszku i w Homsie (Syria), Rosyjską Akademią Kształcenia oraz Instytutem Pedagogiki Specjalnej w Moskwie, Akademią Nauk Pedagogicznych w Kijowie (Ukraina), Uniwersytetem Pedagogicznym w Mińsku (Białoruś). Laureat wielu nagród i odznaczeń w Polsce (Nagroda PFRON`u, Medal Prezydenta Miasta Bydgoszczy, Nagroda Marszałka Kujawsko-pomorskiego oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej i innych). Udzielał pomocy psychologicznej syryjskim uchodźcom i wspierał zespołów Polskiego Centrum Pomocy Międzynarodowej oraz Fundacji Wolnej Syrii i innych polskich i międzynarodowych organizacji działających na rzecz pomocy humanitarnej Syryjczykom, a w szczególności uchodźcom z Syrii w Turcji, Libanie i w Jordanii. Pozostawał od samego początku konfliktu w kontakcie z demokratycznymi ugrupowaniami opozycji syryjskiej, której jest członkiem, wziął także udział w wielu spotkaniach i konferencjach na rzecz zakończenia wojny (m.in. z wysłannikiem sekretarza generalnego ONZ).

Małgorzata Al-Shahari

Houthi – kim są przedstawiciele jednej z głównych stron w obecnie trwającym konflikcie w Jemenie

Huthi są członkami grupy znanej pod nazwą Ansar Allah, należącej do szyickiego odłamu islamu – zajdytów, którzy przez ponad 1000 lat (do 1962) sprawowali władzę nad terenem Jemenu Północnego w ustroju zwanym imamatem. Rodowód ugrupowania Houthich, stanowiącego obecnie

jedną trzecią populacji Jemenu, sięga lat 90. XX wieku, przy czym pierwotnie był to ruch teologiczny propagujący pokój i tolerancję, który prezentował stosunkowo liberalne wizje związane z edukacją i kulturą. W wydarzeniach z roku 2011, określanych wspólnym dla Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki terminem „Arabska Wiosna”, Houthi byli jedną z wielu sił, które wzięły udział w przewrocie przeciwko długoletniemu przywódcy Jemenu, Alemu Abd Allahowi Salihowi. Później jednak stali się jego sojusznikiem, wspierani przez plemiona lojalne byłemu prezydentowi. Ugrupowanie, które zainicjowało swą działalność jako ruch teologiczny wzywający do pokoju, w obecnej chwili znajduje się w centrum konfliktu na skalę międzynarodową. Podczas spotkania nakreślona zostanie charakterystyka tego ruchu na tle wielowątkowej i wieloaspektowej genezy wojny w Jemenie, zaś jego celem będzie m.in. obalenie powielanego przez media stereotypu, iż konflikt ten jest konfliktem religijnym pomiędzy sunnitami i szyitami, co stanowi znaczne uproszczenie i nie oddaje pełnego obrazu sytuacji.

Małgorzata Al-Shahari – absolwentka lingwistyki stosowanej języka angielskiego z językiem arabskim na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i studiów podyplomowych dla tłumaczy języka angielskiego na tej samej uczelni, a także studiów podyplomowych na kierunku tłumaczenia ekonomiczno-prawne – język angielski w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu; współzałożycielka i członek Koła Naukowego Języka i Kultury Arabskiej „An-Nahda” na UKW w Bydgoszczy. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół językoznawstwa, socjolingwistyki, glottodydaktyki, translatologii, a także arabistyki i islamistyki, ze szczególnym uwzględnieniem historii Jemenu i sytuacji kobiet w świecie arabsko-muzułmańskim. Dodatkowo interesują ją zagadnienia kulturoznawcze, a przede wszystkim kwestie dialogów międzykulturowych w poszukiwaniu wspólnych wartości ogólnoludzkich.

PRZYSTANEK RELIGIA

Marta Woźniak-Bobińska

Krzyże wśród minaretów: chrześcijaństwo na Bliskim Wschodzie

Bliski Wschód to kolebka trzech religii monoteistycznych: judaizmu, chrześcijaństwa oraz islamu. To także jeden z najbardziej niestabilnych rejonów świata, z którego obecnie płynie fala uchodźców uciekających przed wojną i przemocą. Kim są ludzie szukający schronienia w Europie? Jakie wartości wyznają? To nie tylko arabscy muzułmanie, sunnici i szyici, lecz również chrześcijanie, członkowie starożytnych Kościołów, których korzenie sięgają pierwszych wieków. Asyryjczycy, Aramejczycy, Chaldejczycy, Koptowie, Maronici – bez znajomości historii ich wspólnot nie sposób zrozumieć współczesnego Bliskiego Wschodu. Spotkanie z Martą Woźniak-Bobińską ma na celu ukazanie skomplikowanych relacji między wyznawcami chrześcijaństwa oraz islamu w tym regionie, których tyle samo łączy, co dzieli.

Marta Woźniak-Bobińska – doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Katedrze Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ, dwukrotna stażystka w krajach arabskich (Syria, Egipt). Wśród jej zainteresowań badawczych znajdują się mniejszości religijne i etniczne wywodzące się z Bliskiego Wschodu (zwłaszcza chrześcijaństwo i żydzi), stosunki muzułmańsko-chrześcijańskie, problemy migracji, diaspor i tożsamości, kultura arabska (literatura, nowe media), polityka państw bliskowschodnich. Autorka monografii *Współcześni Asyryjczycy i Aramejczycy. Bliskowschodni chrześcijaństwo w poszukiwaniu tożsamości narodowej* oraz ponad siedemdziesięciu artykułów naukowych i popularnonaukowych. W latach 2013-2015 prowadziła badania wśród chrześcijan bliskowschodnich w Szwecji w ramach europejskiego grantu HERA/DIMECCCE. W 2016 otrzymała stypendium dla wybitnych młodych naukowców.

Małgorzata Al-Shahari

Polka w sercu islamu. Moja pielgrzymka do Mekki

Podczas spotkania mieszkająca na co dzień w Bydgoszczy Małgorzata Al-Shahari podzieli się z jego uczestnikami swoimi wspomnieniami z pielgrzymki do Mekki (*hadżdż*), którą odbyła wraz z mężem i grupą polskich wyznawców islamu w 2011 roku. Opiszcie niezwykłą duchową podróż do „serca islamu” – saudyjskiego miasta stanowiącego centrum religijne najmłodszego z monoteistycznych wyznań oraz uważanego za najświętsze miasto muzułmanów, co sprawia, że nie mają do niego dostępu wyznawcy innych religii. Przedstawi miejsca, zasady i rytuały towarzyszące pielgrzymce, która jest istotnym elementem religii muzułmańskiej, bowiem należy do tzw. „filarów islamu”, tj. obowiązków każdego muzułmanina, podobnie jak wyznanie wiary, modlitwa, post i jałmużna. Pielgrzymka ma ogromne znaczenie jako rytuał podkreślający wiarę w jednego Boga, bowiem wyznawcy podejmujący trud podróży wyrażają w ten sposób siłę swojej wiary; umacnia także poczucie jedności muzułmanów dzięki temu, że gromadzą się tam wierni z całego świata oraz poczucie równości, bowiem obowiązują ich te same zasady niezależnie od kraju pochodzenia, koloru skóry czy zasobności portfela. Dzięki spotkaniom z współtowarzyszkami pielgrzymki z różnych zakątków globu Małgorzata Al-Shahari wysnuła z tych doświadczeń proste, choć odkrywcze prawdy dotyczące tego wydarzenia, które z powodu złożoności rytuałów często nie są dostrzegane przez pielgrzymów, a w rzeczywistości okazują się istotą duchowej podróży do „serca islamu”.

Małgorzata Al-Shahari – absolwentka lingwistyki stosowanej języka angielskiego z językiem arabskim na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i studiów podyplomowych dla tłumaczy języka angielskiego na tej samej uczelni, a także studiów podyplomowych na kierunku tłumaczenia ekonomiczno-prawne – język angielski w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu; współzałożycielka i członek Koła Naukowego Języka i Kultury Arabskiej „An-Nahda” na UKW w Bydgoszczy. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół językoznawstwa, socjolingwistyki, glottodydaktyki, translatologii, a także

arabistyki i islamistyki ze szczególnym uwzględnieniem historii Jemenu i sytuacji kobiet w świecie arabsko-muzułmańskim. Dodatkowo interesują ją zagadnienia kulturoznawcze, a przede wszystkim kwestie dialogów międzykulturowych w poszukiwaniu wspólnych wartości ogólnoludzkich.

PRZYSTANEK KULTURA

Marek M. Dziekan

Kultura tradycyjna w świecie arabskim – przesady, czary, wróżby

Spotkanie będzie poświęcone różnym wierzeniom i przesadom funkcjonującym w świecie arabskim. Wierzenia te często mają jeszcze przedmuzułmański charakter, sięgając dawnych cywilizacji bliskowschodnich. Niektóre z nich przetrwały w arabskiej kulturze ludowej, którą można określić jako „islam ludowy”. Typowym przykładem takich wierzeń jest „złe oko”. Choć potępiane przez ortodoksyjny islam, to jednak rozwijało się również wróżbiarstwo i czytanie snów, w ciągłym użyciu są rozmaite amulety, w tym takie, do których stosowane są formuły koraniczne, czy też wypowiedzi Proroka. Odrębnym działem tych wierzeń jest całkiem oficjalna „medycyna prorocka” oraz ludowe formy medycyny naturalnej.

Marek M. Dziekan – profesor zwyczajny, doktor habilitowany nauk humanistycznych, kierownik Katedry Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki Uniwersytetu Łódzkiego; członek Komitetu Nauk Orientalistycznych PAN, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego (prezes), Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych oraz Union Europeenne des Arabisants et Islamisants, redaktor naczelny „Rocznika Orientalistycznego”. Jest autorem ponad 300 prac naukowych, popularnonaukowych i przekładów z języków arabskiego, rosyjskiego, niemieckiego i angielskiego. Wydał kilkanaście książek, w tym m. in. *Arabia magica. Wiedza tajemna u Arabów przed islamem* (1993), *Symbolika arabsko-muzułmańska* (1997), *Irak. Religia i polityka* (2005), *Cywilizacja islamu w Azji i Afryce* (2007), *Dzieje kultury arabskiej* (2008), *Złote stolice Arabów. Szkice o współczesnej myśli arabskiej* (2011), *Dwa studia o poezji staroarabskiej* (2012). W swoich badaniach zajmuje się głównie historią cywilizacji arabsko-muzułmańskiej oraz problematyką islamu klasycznego i współczesnego, a także myślą polityczną w islamie.

Michał Moch

Hip-hop arabski. Tożsamość, naród, diaspora

Hip-hop to współczesny fenomen muzyczny i kulturowy, zarówno w świecie arabskim, jak i w Polsce. Twórcy hip-hopowi, wychodząc od pozycji dość hermetycznej subkultury, doszli do rangi przedstawicieli bardzo szerokiej stylistyki muzycznej, stając się stopniowo ważną częścią głównego nurtu kultury popularnej, a nie tylko elementem alternatywy wobec niej. Raperzy i raperki arabskie zabierają głos w ważnych sprawach politycznych, kreślą wizję tożsamości arabskiej i uczestniczą w debatach o najbardziej palących problemach naszych czasów (np. kryzys migracyjny, wzrost nastrojów

ksenofobicznych i nacjonalistycznych). Michał Moch spróbuje opisać ów niewątpliwie fenomen, odwołując się do podejść literaturoznawczych, kulturoznawczych i socjologicznych, opierając się na przykładach zaczerpniętych zarówno z tekstów wykonawców z krajów arabskich (np. Ramallah Underground, Soultana, Lutfi Double Kanon, Rayess Bek), jak też – raperek i raperów pochodzenia arabskiego, tworzących w diasporze (np. Shadia Mansour, Lowkey).

Michał Moch – doktor nauk humanistycznych, arabista, adiunkt w Zakładzie Języka i Kultury Arabskiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; absolwent Uniwersytetu Warszawskiego oraz Szkoły Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Główne zainteresowania badawcze: tożsamość zbiorowa grup chrześcijańskich w krajach arabskich, nacjonalizm panarabski, arabska muzyka popularna, dzieła i dziedzictwo intelektualne Nasra Abu Zajda.

PRZYSTANEK Kobieta

Blanka Rogowska

Muzułmanka – kobieta wyzwolona czy zniewolona?

Kiedy świat szeroko pojętego Zachodu mówi o islamie, naczelnym tematem, zaraz obok terroryzmu i radykalizmu, jest kobieta. Świat muzułmański w całej swojej rozpiętości i różnorodności dostarcza nam wielu kontrowersji – zakaz prowadzenia samochodu przez kobiety w Arabii Saudyjskiej, nakaz zakrywania twarzy w Afganistanie w czasie panowania Talibów, zabójstwa honorowe w Pakistanie, przekraczający 50% poziom analfabetyzmu wśród Arabek, obrzezanie dziewczynek w Indonezji. Jednocześnie arabieci zgodni są co do tego, że pojawienie się islamu na terenach Arabii rewolucyjnie poprawiło pozycję kobiety, zaś samego Muhammada z czystym sumieniem można nazwać największym feministą swoich czasów. To kobiety były pierwszymi muzułmankami, to one – aż w 16% – były wiarygodnymi przekazicielkami historii o życiu i wyborach moralnych proroka, zaś święta księga islamu poświęca prawom im należnym cały rozdział zatytułowany „Kobiety”. Feminizm muzułmański, którego tekstem programowym jest właśnie Koran, zaś mandat do walki o równouprawnienie wyciąga z nauk proroka, twierdzi, że najlepszym narzędziem do walki z opresją kobiet na świecie jest szczerą wiarą i postępowanie zgodnie z naukami islamu.

Gdzie więc leży prawda? Jaką rolę w rzeczywistości odegrały kobiety w historii narodzin i ekspansji islamu? Kim są współczesne muzułmanki? Czy łamanie praw kobiet w krajach muzułmańskich jest spowodowane opresyjną religią islamu, czy też czymś zupełnie z islamem niezwiązanym? Czy islam upadła, czy wyzwala kobiety? Czy islam i feminizm mogą współistnieć? Blanka Rogowska podejmie próbę odpowiedzi na te wszystkie pytania, próbę oddzielenia stereotypów od prawdy, medialnych sensacji od realiów. Słuchacze będą mieli okazję poznać historie kobiet związanych z początkami tej religii, przeanalizować prawa i obowiązki kobiet wynikające z jej nauczania oraz zastanowić się na współczesnym wizerunku muzułmanki.

Blanka Rogowska – ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku socjologia ze specjalizacją gender studies na Wydziale Socjologiczno-Ekonomicznym Uniwersytetu Łódzkiego oraz studia drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe ze specjalizacją orientálną na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych tejże Uczelni. Obecnie jest doktorantką w Katedrze Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki UŁ. Zajmuje się szeroko pojętym współczesnym światem islamu, w szczególności kwestiami kobiecymi, feminizmem muzułmańskim, islamem progresywnym oraz muzułmanami w ponowoczesności. Współtwórczyni wydarzeń o charakterze międzykulturowym. Współpracuje z Oddziałem Kultur i Religii Wyznaniowych Muzeum Miasta Łodzi, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana i wieloma innymi podmiotami popularyzującymi naukę.

Magdalena Lewicka

Wiatr przemian pod niqabem – kobieca twarz jemeńskiej rewolucji

Spotkanie poświęcone będzie Tawakkul Karmān, jemeńskiej dziennikarce i aktywistce społecznej, pierwszej Arabce i drugiej muzułmance oraz najmłodszej (do 2014) laureatce Pokojowej Nagrody Nobla. W 2011 roku znalazła się na 1. miejscu listy 100 największych myślicieli polityki zagranicznej czasopisma „Foreign Policy” i 13. miejscu listy 100 najbardziej wpływowych ludzi magazynu „Time”, a organizacja „Reporterzy bez Granic” włączyła ją do grona 7. kobiet, które dokonały zmian na świecie. Znana ze swojej odwagi i śmiałości w głoszeniu haseł reform politycznych i potrzeby nowego spojrzenia na kwestie religii Karmān zalicza się do najwybitniejszych obrończyni wolności prasy, praw kobiet oraz szeroko pojętych praw człowieka w Jemenie i świecie islamu.

Magdalena Lewicka – doktor nauk humanistycznych, kierownik Pracowni Języka i Kultury Arabskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; arabistka i islamoznawca, lektor języka arabskiego; absolwentka arabistyki i islamistyki na Wydziale Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, zarządzania i administracji w Instytucie Handlowym na Uniwersytecie w Damaszku oraz Szkoły Języka Arabskiego dla Obcokrajowców w Damaszku i Kairze; członek Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego, Polskiego Towarzystwa Religioznawczego, Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, Union Européenne des Arabisants et Islamisants. Prowadzi badania naukowe w zakresie islamistyki i arabistyki, kitabistyki oraz glottodydaktyki, współredaktorka kilkunastu książek, w tym m.in.: *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Historia i współczesność, zagrożenia i wyzwania* (2011), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Klucz do wspólnej przyszłości* (2012), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Teoria – praktyka – perspektywy* (2013), *Arabia. Stałe i zmienne w literaturze arabskiej* (Toruń 2014), *Bliski Wschód w procesie przemian*, t. 1, t. 2 (2015), *Tatarzy polscy – adoptowani do narodu* (2016), *Politics and Society in the Islamic world* (2016).

PRZYSTANEK LITERATURA

Magdalena Kubarek

Literatury znane i nieznane – współczesna proza arabska

Pojęcie literatury arabskiej może być dwojako definiowane: jako literatura w języku arabskim oraz jako literatura tworzona przez autorów pochodzących ze świata arabskiego, którzy uważają się za Arabów. W tym drugim przypadku za literaturę arabską uznaje się także tę tworzona w języku francuskim, angielskim, niemieckim, hebrajskim i innych językach, włączając w ten sposób do dorobku literackiego świata arabskiego twórczość pisarzy Maghrebu, Izraela i emigrantów. Podczas spotkania zaprezentowane zostaną sylwetki twórców, podejmowana przez nich tematyka stanowiąca odzwierciedlenie problemów, z jakimi boryka się świat arabski oraz przyjęte przez nich strategie artystycznej ekspresji. Końcowa część refleksji poświęcona będzie przekładowi literatury arabskiej na język polskiej oraz ich recepcji w Polsce.

Magdalena Kubarek – doktor nauk humanistycznych, arabistka, tłumaczka literatury, adiunkt w Pracowni Języka i Kultury Arabskiej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz lektor Szkoły Języków Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego; członek Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego i Union Européenne des Arabisants et Islamisants. Prowadzi badania w zakresie współczesnej literatury arabskiej. Ważniejsze publikacje: *Miraże i oazy. Su'ad as-Sabah i inne poetki arabskie* (2006), *W kręgu kultury islamu. Materiały dydaktyczne dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych* (2007), *Motywy śmierci w twórczości współczesnych poetek arabskich* (2009) oraz monograficzne prace zbiorowe: *Orient w literaturze. Literatura w Oriencie. Spotkania* (2014), *Orient i literatura. Między tradycją a nowoczesnością* (2015), *Traditional Orient. Modern Orient. Literary Studies* (2015). Przekłady: Abd ar-Rahman Munif, *Miasta soli* (2010), Khalil Gibran, *Połamane skrzydła* (2012).

Musa Czachorowski

Między stepem a wierszem. Wieczór autorski

Wieczór autorski tatarskiego poety Musy Czachorowskiego, dziennikarza, twórcy, tłumacza, wydawcy; autora dwunastu zbiorów poetyckich oraz licznych publikacji związanych z tematyką tatarską i muzułmańską. Jest członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy RP, rzecznikiem prasowym Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP, przedstawicielem MZR w RP na Dolny Śląsk, a także redaktorem naczelnym kwartalnika „Przegląd Tatarski”, redaktorem prowadzącym „Rocznika Tatarów Polskich”, redaktorem polskiej edycji czasopisma Tatarów litewskich „Lietuvos totoriai”, wreszcie – założycielem i redaktorem naczelnym Inicjatywy Wydawniczej Çaxarxan Xucalıq.

PRZYSTANEK PODRÓŻE

Małgorzata Al-Shahari

Twarze i oblicza Jemenu. W poszukiwaniu korzeni rodzinnych

Spotkanie poświęcone będzie niezwyklej podróży do Jemenu, którą mieszkająca na co dzień w Bydgoszczy Małgorzata Al-Shahari odbyła wraz z bliskimi na przełomie lipca i sierpnia 2010 roku. Okazją do wyprawy w poszukiwaniu korzeni rodzinnych były 18. urodziny starszej córki, Amal, zaś głównym jej celem – dotarcie do miasta Al-Shahar nad Zatoką Adeńską, skąd pochodził przodek rodziny, który dał jej nazwisko. Podróż wiodła od miasta Al-Hodeida do wspomnianego Al-Shahar, poprzez wiele miejsc, które zapisały się złotymi literami na kartach historii, jak choćby Mareb leżące na terenie królestwa legendarnej królowej Saby, Tarim, Sayun i Shibam znajdujące się w Dolinie Wadi Hadramaut, czy Jibla – dawna siedziba zapomnianej królowej Arwy Al-Sulejhi, której długie i pokojowe rządy sprawiły, że porównywana jest do wspaniałej królowej Saby. Rodzinie udało się także zwiedzić Taiz i stolicę Jemenu – Sanę, zaliczaną do najstarszych miast na świecie, dzięki czemu została ona wpisana, podobnie jak Shibam, na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Ponieważ podróż odbyła się przed wydarzeniami „Arabskiej Wiosny” oraz wybuchem trwającego do chwili obecnej konfliktu zbrojnego na terenie Jemenu, znaczna część zdjęć ma charakter archiwalny, wiele utrwalonych na fotografiach obiektów uległo zniszczeniu podczas działań zbrojnych i nalotów sił zjednoczonych pod przywództwem Arabii Saudyjskiej. Uczestnicy spotkania ruszą śladem rodziny Al-Shaharich, co pozwoli im poznać zarówno najciekawsze miejsca tego pustynnego kraju, jak i jego mieszkańców.

Małgorzata Al-Shahari – absolwentka lingwistyki stosowanej języka angielskiego z językiem arabskim na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i studiów podyplomowych dla tłumaczy języka angielskiego na tej samej uczelni, a także studiów podyplomowych na kierunku tłumaczenia ekonomiczno-prawne – język angielski w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu; współzałożycielka i członek Koła Naukowego Języka i Kultury Arabskiej „An-Nahda” na UKW w Bydgoszczy. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół językoznawstwa, socjolingwistyki, glottodydaktyki, translatologii, a także arabistyki i islamistyki ze szczególnym uwzględnieniem historii Jemenu i sytuacji kobiet w świecie arabsko-muzułmańskim. Dodatkowo interesują ją zagadnienia kulturoznawcze, a przede wszystkim kwestie dialogów międzykulturowych w poszukiwaniu wspólnych wartości ogólnoludzkich.

Zdzisław Preisner

W Libanie, Syrii i Jordanii - trzy kraje Bliskiego Wschodu

Podróż po trzech krajach Bliskiego Wschodu: Libanie, Syrii i Jordanii to niezwykle przeżycie dzięki pięknym pustynnym krajobrazom Wadi Rum, niewysokim górcom, słonym brzegom Morza Martwego, ale także dzięki miejscom o znaczeniu historycznym i kulturowym. Niestety, z powodów

politycznych z destynacji turystycznych wyłączona jest obecnie Syria, jeden z najciekawszych pod względem historycznym kraj tego regionu. Położony nad Morzem Śródziemnym Bejrut, obiekty z czasów rzymskich w Byblos, Sydonie, Anjar, czy wyjątkowy Baalbek – to część ważnych atrakcji Libanu. Damaszek z największym do niedawna meczetem Umajjadów, wyjątkowa kolumnada rzymskiego miasta Apamea, czy jedno z najciekawszych z tego czasu, jakim jest Palmyra, zamki krzyżowców, hetycka Aindara, bardzo stare Ugarit to największe atrakcje Syrii. W Jordanii godnym odwiedzenia jest skalne miasto Nabatejczyków w Petrze, rzymskie Dżerasz i z tego czasu obiekty w Ammanie oraz zamki pustynne z VII i VIII wieku. Niezwykle są krajobrazy, uważane za najpiękniejszą, Pustyni Wadi Rum, a także solne struktury nad wschodnimi brzegami Morza Martwego.

Zdzisław Preisner – doktor geografii, podróżnik, fotograf, wydawca i wykładowca Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu na kierunku turystyka i rekreacja; wcześniej, niemal przez 30 lat związany z Instytutem Geografii UMK w Toruniu; autor licznych publikacji popularno-naukowych, albumów, podręczników szkolnych, artykułów w magazynach turystycznych i geograficznych oraz dziennikach lokalnych; uczestnik audycji telewizyjnych i radiowych dotyczących podróżowania; członek rzeczywisty Polskiego Oddziału „The Explorers Club” w Nowym Jorku, Royal Geographical Society w Londynie oraz Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Odwiedził około 120 krajów na wszystkich kontynentach, skąd przywiózł ponad 80 tys. fotografii w postaci slajdów oraz wiele tysięcy obrazów cyfrowych. Jego zainteresowania skupiają się wokół geomorfologii, glaciologii, geografii regionalnej świata, geoturystyki. W czasie podróży, obok fascynacji przyrodą, interesuje się miejscowymi kulturami, historią, architekturą, sztuką, etnografią, obyczajami.

PRZYSTANEK SZTUKA I JĘZYK

Swietłana Czerwononaja
Meczet – zwierciadło islamu

Spotkanie poświęcone będzie tzw. meczetowi współczesnemu w doświadczeniach architektów i artystów różnych szkół narodowych, regionalnych i kontynentalnych. Pojęcie „współczesny meczet” nie oznacza w tym przypadku obowiązkowej przynależności architektonicznego wyglądu meczetu, jego konstrukcji i zdobnictwa do artystycznego kierunku modernizmu i postmodernizmu, do tego, co w literaturze historii sztuki określa się francuskim *l'art moderne* lub angielskim *contemporary art* – wyrażeniami charakteryzującymi zerwanie z historycznymi tradycjami, poszukiwanie nowych form i metod organizacji przestrzeni oraz nowatorskie koncepcje architektury najnowszych czasów. W kręgu zainteresowań autorki pozostają wszystkie meczety zbudowane na nowo i zrekonstruowane na podstawie zabytków minionych epok, wykończone, już działające oraz jeszcze niepostawione, zaprojektowane na Krymie, przede wszystkim na przestrzeni tych dwóch i pół dziesięcioleci, które oddzielają lata 1980-1990 – szczyt masowej repatriacji Tatarów Krymskich do ich historycznej

ojczyzny z przymusowego zesłania, początek społecznej, kulturalnej i politycznej integracji w niepodległym państwie ukraińskim – od „czarnej wiosny” 2014 roku, oznaczającej nowy dramatyczny zwrot w dziejach krymsko-tatarskiego narodu.

Swietłana Czerwonaja – profesor zwyczajny (2004), doktor habilitowany (1990) w dziedzinie nauk humanistycznych w zakresie historii sztuk pięknych; absolwentka Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu M.W. Łomonosowa (Katedra Historii i Teorii Sztuki Wydziału Historycznego), a także studiów podyplomowych w Akademii Sztuk Pięknych ZSRR oraz Religijnej Szkoły przy Stolicy Apostolskiej w Watykanie (specjalność „Islam w Europie”); członek International Association of Art Critics and Art Historians, Deutsche Arbeitsgemeinschaft Vorderer Orient, Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde, Deutsche Gesellschaft für Volkskunde, Internationales Institut für Nationalitätenrecht und Regionalismus (Germany, München, Mitglied des Kuratoriums), International Oral History Association, International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (Commission on Urban Anthropology), International Society of Ethnology and Folklore, Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Od 2004 roku mieszka w Polsce, pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej na Wydziale Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pole badań i zainteresowań naukowych obejmuje: sztukę i religię, islam współczesnego świata, sztukę i polityczne zmiany we Wschodniej Europie XX–XXI w., kultury narodów dawnego Imperium Rosyjskiego i ich ruchy narodowe. Autorka ponad 500 publikacji naukowych i popularno-naukowych wydanych w różnych krajach i językach europejskich.

PRZYSTANEK JĘZYK

Sumaya Al-Hawary

„Sezamie, otwórz się!” – warsztaty językowe

Chcesz poczuć się niczym Alladyn, który potarłszy lampę wyszeptał życzenie i latający dywan zabrał go w podróż pełną przygód? Przed Tobą okazja do poznania uroków takiej podróży, wędrówki przez świat arabskich liter i dźwięków, okrytych mgiełką tajemniczości, którą rozwiązać potrafi tylko moc tajemnych słów: „Abrakadabra!”. U kresu tej podróży posiadasz wiedzę, o której marzą inni, a w labiryncie tak trudnych wcześniej do rozszyfrowania arabskich znaków poruszać się będziesz z taką swobodą, że brać Cię będą za jednego z czterdziestu rozbójników Ali Baby. Nasze warsztaty językowe to szansa, by wkroczyć w świat Alladyna, Sindbada i Szeherezady, wypowiedzieć magiczne słowa "Sezamie, otwórz się!", a wtedy skarbnica tajemniczych liter i misternych ornamentów stanie przed Wami otworem.

Sumaya Al-Hawary – Syryjka pochodzenia palestyńskiego; wieloletni lektor natywny języka arabskiego (2008-2009 WSG w Bydgoszczy, 2012-2017 UMK

w Toruniu, 2015-2017 UKW w Bydgoszczy); ukończyła studia wyższe na kierunku budownictwo na Uniwersytecie w Damaszku, następnie studia licencjackie na kierunku filologia, specjalność nauczanie języka angielskiego na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz studia magisterskie na kierunku filologia, specjalność arabistyka na tej samej Uczelni; w 2015 roku podjęła studia doktoranckie na Wydziale Językoznawstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jej zainteresowania badawcze oscylują wokół zagadnień języko- i literaturoznawczych świata arabsko-muzułmańskiego.

PRZYSTANEK MUŻULMANIE W EUROPIE

Agata Nalborczyk

Muzułmanie w Europie – mity i rzeczywistość

Spotkanie poświęcone będzie zagadnieniom, co do których najwięcej jest niejasności i nieporozumień w dyskursie na temat obecności islamu na naszym kontynencie. Agata Nalborczyk nakreśli historię obecności mniejszości muzułmańskich w Europie, ich pochodzenie przed XX w. i przyczyny przybycia nowych muzułmanów szczególnie w II połowie XX w. Następnie omówi zagadnienia związane z demografią europejskich mniejszości muzułmańskich: odsetek wyznawców islamu w wybranych państwach, dzietność, wiek itp., poruszając przy tej okazji problem różnorodności etnicznej i religijnej muzułmanów europejskich w poszczególnych państwach. Omówiony zostanie także status prawny muzułmanów w państwach europejskich, w tym kwestie obywatelstwa i relacji państwo-religia muzułmańska oraz organizacji życia religijnego, a na koniec – zagadnienia związane z integracją muzułmańskich imigrantów w państwach europejskich.

Agata S. Nalborczyk – doktor habilitowana w dziedzinie religioznawstwa, specjalność islamistyka, islamolog, iranistka i arabistka; redaktor serii „Annotated Documents on Islam in Europe” (Brill), członek komisji doradców „Yearbook of Muslims in Europe” (Brill 2009-2016), a także rady redakcyjnej czasopisma naukowego „Sociology of Religion”, redakcji kwartalnika „Więź” i Międzynarodowej Rady Naukowej Erlangen Centre for Islam and Law in Europe (Friedrich-Alexander University Erlangen-Nuremberg); stypendystka m.in. Departamentu Stanu USA, Uniwersytet Eberharda Karola w Tybindze (Niemcy), Uniwersytetu Damasceńskiego (Syria), Uniwersytetu Wiedeńskiego (Austria); współprzewodnicząca Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów ze strony katolickiej. Zajmuje się m.in. mniejszościami muzułmańskimi w Europie, szczególnie statusem prawnym islamu w państwach europejskich, Tatarami polsko-litewskimi, kontaktami muzułmańsko-chrześcijańskimi, sprawami genderowymi w islamie, obrazem islamu w Europie.

Swietłana Czerwonnaja

Konflikty wokół budowy meczetów w Europie na tle sytuacji społeczno-politycznej i narastającej islamofobii

W Warszawie 27 marca 2010 odbył się protest przeciwko budowie Ośrodka Kultury Muzułmańskiej wraz z meczetem przez Ligę Muzułmańską, czyli przez oficjalnie zarejestrowany związek wyznaniowy w Polsce. Było to pierwsze tego typu wystąpienie w historii Polski, w której w dzisiejszych granicach muzułmanie mieszkają od ponad 330 lat. W całej Europie protesty przeciw wznoszeniu ośrodków kultu muzułmańskiego są zjawiskiem częstszym, ale także stosunkowo nowym. Odbywały się w różnych miejscowościach wielu państw i przybierały rozmaite formy – od manifestacji przed lub w trakcie budowy po niszczenie gotowych budynków. Podczas spotkania zostaną omówione przyczyny i przebieg protestów wobec budowy meczetów w Polsce i Europie na tle sytuacji społeczno-politycznej i narastającej na Starym Kontynencie islamofobii.

Swietłana Czerwonnaja – profesor zwyczajny (2004), doktor habilitowany (1990) w dziedzinie nauk humanistycznych w zakresie historii sztuk pięknych; absolwentka Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu M.W. Łomonosowa (Katedra Historii i Teorii Sztuki Wydziału Historycznego), a także studiów podyplomowych w Akademii Sztuk Pięknych ZSRR (obecnej Rosyjskiej Akademii Sztuk Pięknych) oraz Religijnej Szkoły przy Stolicy Apostolskiej w Watykanie (specjalność „Islam w Europie”); członek International Association of Art Critics and Art Historians, Deutsche Arbeitsgemeinschaft Vorderer Orient, Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde, Deutsche Gesellschaft für Volkskunde, Internationales Institut für Nationalitätenrecht und Regionalismus (Germany, München, Mitglied des Kuratoriums), International Oral History Association, International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (Commission on Urban Anthropology), International Society of Ethnology and Folklore, Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Od 2004 roku mieszka w Polsce, pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej na Wydziale Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pole badań i zainteresowań naukowych obejmuje: sztukę i religię, islam współczesnego świata, sztukę i polityczne zmiany we Wschodniej Europie XX–XXI w., kultury narodów dawnego Imperium Rosyjskiego i ich ruchy narodowe. Autorka ponad 500 publikacji naukowych i popularno-naukowych wydanych w różnych krajach i językach europejskich.

PRYZSTANEK POLSCY MUZULMANIE – TATARZY

Rafał Berger

Hassan i Maciej Konopaccy – Tatarzy bydgoszczanie

Spotkanie poświęcone będzie dwóm przedstawicielom obecnej od sześciu stuleci na ziemiach polskich muzułmańskiej społeczności, Tatarom, których losy nierozdzielnie związane były z jednym z miast naszego regionu, zaś ich sylwetki – choć mało znane – zapisały się w sposób trwały na kartach

historii. Postać pierwszego z nich, Hassana Konopackiego, dowódcy wojsk białoruskich tworzonych na terenie II RP z rozkazu Józefa Piłsudskiego, jest ważna nie tylko dla społeczności tatarskiej, ale również dla białoruskiej. Jako autor jego „bydgoskiej” biografii (pułkownik wraz z rodziną po II wojnie światowej osiadł w Bydgoszczy, gdzie zmarł), Rafał Berger przeprowadził wiele rozmów z jego synem, Maciejem Konopackim. Rozmowy te utwierdziły go w przekonaniu, że nie można puścić w niepamięć dokonań Konopackich, którzy niewątpliwie znacznie wyrosli ponad przeciętność tatarskiej społeczności. Opowieść o Macieju Konopackim to opowieść o życiu wielkiego intelektualisty, publicysty, orientalisty, społecznika, twórcy powojennego „tataroznawstwa”, ale przede wszystkim – o życiu polskiego Tataru, przywiązanego do swoich małych ojczyzn (Wilno, Bydgoszcz, Białystok, Sopot).

Rafał Berger – pedagog, publicysta, działacz społeczny; Naczelny Imam szyickiego Stowarzyszenia Jedności Muzułmańskiej w Polsce; w latach 1996-2006 Redaktor Naczelny kwartalnika „Al-Islam”, Sekretarz Redakcji „Rocznika Muzułmańskiego” (od 2006), członek Rady Redakcji Miesięcznika Literacko-Naukowego „Świat Inflant” (od 2004), miesięcznika literackiego „Akant” (od 2005) oraz Kolegium Redakcyjnego „Rocznika Tatarów Polskich” (od 2014); członek Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego, Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów, Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy, Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wojsk Lądowych. Jest autorem licznych artykułów prasowych i publikacji książkowych, m.in. *Hassan Konopacki – Tatar muzułmanin, bydgoszczanin* (2011), *Islam w Polsce* (2011), *Terroryzm?* (2012), *Maciej Musa Konopacki. Udręczenie tatarskością* (2013), *Munia* (2016); redaktorem cyklu monografii poświęconych korespondencji Macieja Konopackiego: *Dżennet do Macieja* (2012), *Ułani do Macieja* (2013), *Literaci do Macieja* (2014), *Profesorowie do Macieja* (2015), *Tadeusz i Roman do Macieja* (2016/2017). Odznaczony m.in. „Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej”.

Magdalena Lewicka

Kitaby, hramotki i daławary – rękopiśmienne księgi polskich Tatarów

Piśmiennictwo Tatarów polsko-litewskich stanowi niewątpliwie najważniejszą i najbogatszą część ich spuścizny kulturowej i trwały ślad osadnictwa tatarskiego na ziemiach Rzeczypospolitej. Literatura, która rozkwitła pod wpływem ożywienia duchowego doby renesansu i reformacji, gdzieś zdawać by się mogło na zapomnianych i dalekich kresach wschodnich, nie uległa zapomnieniu, przeciwnie – uznana została za zjawisko szczególne, swoisty fenomen, któremu przypisuje się ogromną wartość duchową, literacką i kulturową. Fenomen ten wyraża się w niezwykłym połączeniu elementów z pozoru przeciwstawnych i wzajemnie wykluczających się, a doskonale współgrających tak w życiu społecznym, jak i w twórczości literackiej Tatarów polsko-litewskich, a mianowicie orientalnej kultury islamu z kulturą chrześcijaństwa. Pierwiastki dwóch różnych kultur, religii i tradycji wzajemnie się przenikają zarówno w tekstach, jak i języku tatarskich ksiąg, bowiem ich główne cechy – obok rękopiśmienności i anonimowości autorów –

to wielojęzyczność (arabski, turecki, perski, polski, starobiałoruski), zróżnicowanie tematyczne (wątki staropolskie i bliskowschodnie, chrześcijańskie i muzułmańskie) i najbardziej wyróżniająca tę literaturę cecha – zapis wszystkich składających się na zawartość ksiąg tekstów, także słowiańskich, literami alfabetu arabskiego.

Magdalena Lewicka – doktor nauk humanistycznych, kierownik Pracowni Języka i Kultury Arabskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; arabistka i islamoznawca, lektor języka arabskiego; absolwentka arabistyki i islamistyki na Wydziale Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, zarządzania i administracji w Instytucie Handlowym na Uniwersytecie w Damaszku oraz Szkoły Języka Arabskiego dla Obcokrajowców w Damaszku i Kairze; członek Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego, Polskiego Towarzystwa Religioznawczego, Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, Union Européenne des Arabisants et Islamisants. Prowadzi badania naukowe w zakresie islamistyki i arabistyki, kitabistyki oraz glottodydaktyki, współredaktorka kilkunastu książek, w tym m.in.: *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Historia i współczesność, zagrożenia i wyzwania* (2011), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Klucz do wspólnej przyszłości* (2012), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Teoria – praktyka – perspektywy* (2013), *Arabia. Stałe i zmienne w literaturze arabskiej* (Toruń 2014), *Bliski Wschód w procesie przemian*, t. 1, t. 2 (2015), *Tatarzy polscy – adoptowani do narodu* (2016), *Politics and Society in the Islamic world* (2016).

PRZYSTANEK DIALOG

Magdalena Lewicka

Dialog chrześcijańsko-muzułmański na świecie : Papieska Rada ds. Dialogu Międzyreligijnego

„Dialog oparty na szacunku, wzajemnym zrozumieniu oraz współpracy ma decydujące znaczenie dla naszej teraźniejszości i przyszłości” – słowa te, wypowiedziane przez sekretarza Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego, ks. Miguela Ángela Ayuso Guixota, stanowią nie tylko hasło przewodnie wysiłków podejmowanych przez zaangażowane w jej aktywność gremia, ale zarazem niezwykle trafnie określają charakter misji i zakres działalności dykasterii. Inicjowanie i rozwijanie dialogu, którego celem jest wzajemne poznanie i zrozumienie, dialogu opartego na zaufaniu i otwarciu na odmienności, poszanowaniu cudzej tożsamości i integralności, dialogu prowadzącego do zniwelowania błędnych wyobrażeń, koncepcji i stereotypów wywołujących lęk i nieporozumienia, na rzecz zbliżenia, porozumienia i współpracy – to zadanie, dla realizacji którego powołano do życia Pontificium Concilium pro Dialogo inter Religiones. Spotkanie poświęcone będzie omówieniu genezy, misji, struktury i działalności Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego i podsumowanie pięciu dekad jej zaangażowania na rzecz zrozumienia, poszanowania i współpracy chrześcijan i przedstawicieli innych wyznań, ze szczególnym uwzględnieniem dialogu chrześcijańsko-muzułmańskiego.

Magdalena Lewicka – doktor nauk humanistycznych, kierownik Pracowni Języka i Kultury Arabskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; arabistka i islamoznawca, lektor języka arabskiego; absolwentka arabistyki i islamistyki na Wydziale Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, zarządzania i administracji w Instytucie Handlowym na Uniwersytecie w Damaszku oraz Szkoły Języka Arabskiego dla Obcokrajowców w Damaszku i Kairze; członek Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego, Polskiego Towarzystwa Religioznawczego, Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, Union Européenne des Arabisants et Islamisants. Prowadzi badania naukowe w zakresie islamistyki i arabistyki, kitabistyki oraz glottodydaktyki, współredaktorka kilkunastu książek, w tym m.in.: *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Historia i współczesność, zagrożenia i wyzwania* (2011), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Klucz do wspólnej przyszłości* (2012), *Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Teoria – praktyka – perspektywy* (2013), *Arabia. Stałe i zmienne w literaturze arabskiej* (Toruń 2014), *Bliski Wschód w procesie przemian*, t. 1, t. 2 (2015), *Tatarzy polscy – adoptowani do narodu* (2016), *Politics and Society in the Islamic world* (2016).

Agata Nalborczyk

Dialog chrześcijańsko-muzułmański na przykładzie Polski

Dialog międzyreligijny od połowy XX w. stanowi ważny element życia kościołów chrześcijańskich. W przypadku Kościoła rzymskokatolickiego cezurą był tu oczywiście II Sobór Watykański i jego rola w otwarciu Kościoła na inne wyznania i religie. Jednak dialog międzyreligijny ciągle napotyka na liczne trudności, m.in. na niezrozumienie samej jego istoty przez różne religijne ugrupowania czy poszczególne osoby, np. publicystów. Niezrozumienie to wynika bardzo często z niewiedzy, a przejawia się powtarzaniem błędnych stereotypów i oskarżeń. W trakcie spotkania przedstawiona zostanie definicja dialogu międzyreligijnego w ujęciu doktryny Kościoła rzymsko-katolickiego, następnie scharakteryzowany zostanie dialog chrześcijańsko-muzułmański, a właściwie katolicko-muzułmański, w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem działalności Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów oraz mającego miejsce z jej inicjatywy Dnia Islamu w Kościele katolickim w Polsce. Przedstawiony zostanie także Dzień Chrześcijaństwa wśród muzułmanów w Polsce jako odpowiedź na Dzień Islamu. Omówione zostaną również ważniejsze wydarzenia dialogowe od jesieni 2001 r.

Agata S. Nalborczyk – doktor habilitowana w dziedzinie religioznawstwa, specjalność islamistyka, islamolog, iranistka i arabistka; redaktor serii „Annotated Documents on Islam in Europe” (Brill), członek komisji doradców „Yearbook of Muslims in Europe” (Brill 2009-2016), a także rady redakcyjnej czasopisma naukowego „Sociology of Religion”, redakcji kwartalnika „Więź” i Międzynarodowej Rady Naukowej Erlangen Centre for Islam and Law in Europe (Friedrich-Alexander University Erlangen-Nuremberg); stypendystka m.in. Departamentu Stanu USA, Uniwersytet Eberharda Karola w Tybindze (Niemcy), Uniwersytetu Damasceńskiego (Syria), Uniwersytetu Wiedeńskiego

(Austria); współprzewodnicząca Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów ze strony katolickiej. Zajmuje się m.in. mniejszościami muzułmańskimi w Europie, szczególnie statusem prawnym islamu w państwach europejskich, Tatarami polsko-litewskimi, kontaktami muzułmańsko-chrześcijańskimi, sprawami genderowymi w islamie, obrazem islamu w Europie.

PATRONATY NAD PROJEKTEM ORIENT EXPRESS

PATRONAT NAUKOWY

**POLSKIE TOWARZYSTWO ORIENTALISTYCZNE
PRACOWNIA JĘZYKA I KULTURY ARABSKIEJ UMK**

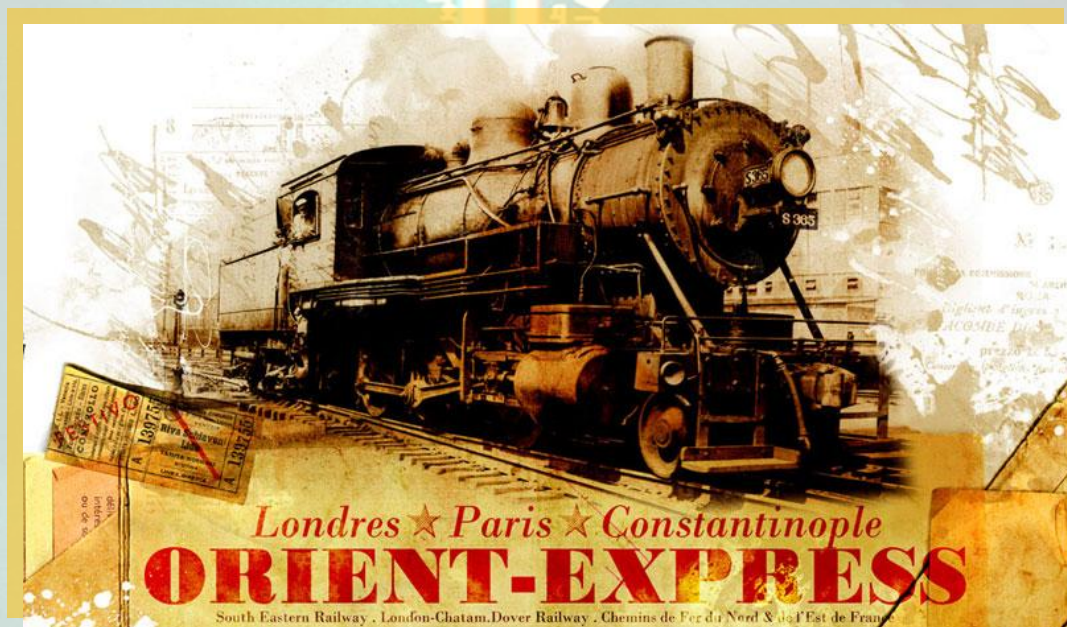
PATRONAT HONOROWY

**MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
PAN PIOTR CAŁBECKI**

**PREZYDENT MIASTA TORUNIA
PAN MICHAŁ ZALESKI**

**REKTOR DS. STUDENCKICH I POLITYKI KADROWEJ UMK
PROF. DR HAB. ANDRZEJ SOKAŁA**

STOWARZYSZENIE VOX HUMANA

ORGANIZATOR

Kolo Naukowe Arabistów "Zahra as-Sahra"

PATRONAT HONOROWY

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

Prezydent
Miasta Torunia
Michał Zaleski

Proroktor ds. studenckich i polityki kadrowej
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Andrzej Sokała

PATRONAT NAUKOWY

Pracownia
Języka i Kultury Arabskiej UMK

PARTNER

